

Asia: VN/8915/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä yleistä lausuttavaa esityskokonaisuudesta?

Ei lausuttavaa

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa palveluprosessista?

Palveluprosessin keventäminen ja työvoimaviranomaisen harkintavallan lisääminen on kannatettavaa, jolloin resurssien kohdentaminen asiakkaiden palvelutarpeen mukaisesti niille, jotka tarvitsevat enemmän tukea ja ohjausta työllistymiseen.

2. Koetteko alkuhaastattelun järjestämisen määräajan pidentämisen viidestä arkipäivästä kymmeneen arkipäivään kannatettavana?

Kyllä. Alueen työvoimapalveluiden resurssit ovat pienet ja määräajan pidentäminen antaa väljyyttä järjestää alkuhaastattelu lakisääteisen määräajan puitteissa. Viiden arkipäivän aikaikkuna voi olla liian tiukka ruuhkatilanteissa ja pienillä resursseilla. Tietenkin tavoitteena tulee kuitenkin edelleen järjestää alkuhaastattelu viipymättä eikä määräajan pidentäminen saa viivästyttää työttömän tukitoimia ja palveluiden alkamista.

3. Onko täydentävien työnhakukeskustelujen perustuminen asiakkaiden palvelutarpeeseen mielestänne tarkoituksenmukaista?

Kyllä, kaikki työnhakijat eivät tarvitse alkuvaiheen vahvaa yhteydenpitoa. Kaikille työnhakijoille pakollisena järjestettävänä palveluna usein palvelun laatu kärsii resurssien vähyyden ja ajanpuutteen vuoksi ja jää pinnalliseksi eikä palvelu ole tällöin tarkoituksen mukainen.

Täydentävien työnhakukeskustelujen määrää on hyvä pystyä arvioimaan asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti ja tällöin resurssia on mahdollista kohdentaa enemmän niihin työnhakijoihin, jotka tarvitsevat enemmän tukea työnhakuun ja työllistymiseen ja sitä vahvistaviin tekijöihin.

4. Näettekö nykyisestä muistutuskäytännöstä luopumisen ja työnhaun voimassaolon päättyminen ensimmäisestä asiointiin laiminlyönnistä kannatettavana?

Muistutuskäytännöstä luopumista ei nähdä kannatettavana. Käytännöstä luopuminen tarkoittaisi, että yksikin unohdus katkaisisi työnhaun ja näin ollen voi johtaa työttömyysturvan menetykseen, vaikka työtön työnhakija työttömyyden alkuvaiheessa epähuomiossa ja ymmärtämättömyyttään unohtaa suorittaa velvoittavan tehtävän. Työnhaun katkeaminen ensimmäisestä asiointiin laiminlyönnistä aiheuttaa myös lisätyötä työvoimaviranomaisille työnhaun ja palveluprosessiin uudelleen käynnistämisen myötä. Tällä toimintatavalla on heikentäviä vaikutuksia henkilöille, joille viranomaisasiointi voi olla jo valmiiksi haasteellista ja vaikeaa (esim. maahanmuuttajat ja nuoret).

Muistutuksen tarkoituksena on varmistua siitä, että työnhakija tietää, kuinka hänen tulee toimia työnhaussa ja mitä työttömyysetuuden saaminen häneltä edellyttää. Lisäksi tarkoitus on ehkäistä erehdyksestä johtuvia myöhempiä työttömyysetuuden tahattomia menetyksiä. Utsjoen kunta näkee ehdottoman tärkeänä, että muistutuskäytäntöä ei poisteta, jotta työttömillä työnhakijoilla on mahdollisuus korjata ensimmäinen laiminlyönti ennen työttömyysturvaseuraamuksia.

5. Koetteko työllistymissuunnitelmien sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Työllistymissuunnitelmassa tulee näkyä selkeästi perusteet työnhakuvelvoitteen asettamiselle tai asettamatta jättämiselle. Ymmärtääksemme näin on suunnitelmiin tähänkin saakka kirjattu. Näemme tärkeänä, että työllistymissuunnitelma laaditaan yksilöllisesti (huomioiden työnhakijan voimavarat ja haasteet) ja yhteistyössä työnhakijan kanssa tukemaan hänen yksilöllistä matkaa kohti työllistymistä sisältäen tarpeenmukaiset työllistymistä tukevat palvelut ja realistiset lyhyen ja pidemmän ajan tavoitteet. On tärkeää, että suunnitelmaa on mahdollista päivittää työnhakijoiden muuttuvien tilanteiden mukaisesti eikä tämän vuoksi nähdä tarpeellisenä, että työllistymissuunnitelmaan kirjataan tarkat ajankohdat ja määrät täydentäville työnhakukeskusteluille, koska niiden määrä ja tarve voi vaihdella yksilöllisesti työnhakijan palveluprosessin.

6. Koetteko asiakkaiden palveluprosessiin sisältyvien asiakastapaamisten sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Asiakastapaamisten sisältöjen määrittelyä ei tule tehdä liian tiukaksi ja tarkaksi. Työnhakijoiden yksilölliset palvelutarpeet on huomioitava asiakastapaamisilla.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuutta koskevista muutoksista?

Työnhakuvelvollisuuden yksinkertaistaminen nähdään kannatettavana, työmarkkinatilanteen alueelliset erot ja yksilöllisyys huomioitava työnhakuvelvollisuuden asettamisessa

2. Näettekö, että alennetun työnhakuvelvollisuuden asettamisen yhteydessä arvioitavissa seikoissa on huomioitu oleelliset tekijät?

Arvioitavissa seikoissa tulee huomioida työnhakijan yksilöllinen tilanne terveyden, niin fyysisen kuin psyykkisen toimintakyvyn suhteen sekä huomioida myös alueelliset erot työmarkkinatilanteiden suhteen.

3. Tukeeko työnhakuvelvollisuutta koskevan sääntelyn yksinkertaistaminen ja tietyistä poikkeuksista luopuminen työnhakuvelvollisuuden tarkoituksenmukaista asettamista?

Yksinkertaistaminen voi olla hyväksi, kunhan yksilöllisyys huomioidaan tarpeenmukaisesti

4. Työnhakuvelvollisuuteen ehdotettavat muutokset tuovat tietyt asiakasryhmät (esim. osa-aikatyössä olevat sekä henkilöt, joilla on tiedossa myönteinen muutos työnhaun tilanteeseen) yleisen työnhakuvelvollisuuden alentamisen kriteerien piiriin. Näettekö tämän kannatettavana?

Osa-aikatyössä olevien henkilöiden tilanne ei voi vaikeutua työnhakuvelvollisuuteen ehdotettavien muutosten myötä.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työtärjouksiin tehtävistä muutoksista?

Työtärjousten tulee olla sellaisia, että työnhakijan on hänen työkykynsä ja osaamisensa suhteen realistista työllistyä. Työtärjousten velvoittavuus ei saa johtaa tilanteeseen, jossa työnhakija joutuu hakemaan työpaikkoja, johon ei ole osaamista eikä työkyky ole riittävä haettavaan työhön.

2. Tukeeko työtärjouksiin heti työnhaun alusta alkaen ehdotettava velvoittavuus työllistymistä ja työtärjousmenettelyn tarkoituksenmukaista toimeenpanoa?

Työtärjousten velvoittavuutta heti työnhaun alusta lähtien ei nähdä työllistymistä tukevana. Työtärjousten tulisi olla tiedottavia, joissa huomioidaan yksilöllisesti työnhakijan työkyky, osaaminen ja alueellinen työmarkkinatilanne. Velvoittavat työtärjoukset eivät voi johtaa tarpeettomiin työttömyysturva seuraamuksiin.

3. Selkeyttääkö työtärjouksiin ehdotetut muutokset kokonaisuutena työtärjouksia koskevaa sääntelyä?

Ei lausuttavaa

1. Onko teillä lausuttavaa työnhakijalle tai työvoimaviranomaiselle ehdotetusta velvollisuudesta työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen palvelualustalla?

Esitystä työnhakuprofiilin laatimisesta ja julkaisemisesta velvoittavana ei nähdä kannatettavana. Työnhakuprofiilien laatiminen työvoimaviranomaisen toimesta (mikäli työnhakija ei sitä itse määräajassa tee) ei nähdä kannatettavana eikä pienillä resursseilla ole työmäärällisesti edes mahdollista. Kaikilla työnhakijoilla ei myöskään ole tarvittavaa tietotaito osaamista laatia ja julkaista työnhakuprofiilia itsenäisesti.

2. Onko teillä lausuttavaa työnhakijoiden työnhakuprofiilissa olevien henkilötietojen (koulutus, työkokemus, muu osaaminen ja työtoiveet) julkaisemisvelvollisuudesta ehdotetussa muodossa julkisena tietopalveluna?

Esitys herättää suurta huolta tietosuojaan suhteen eikä esitystä nähdä kannatettavana. Työnhakijan tulee saada yksityisyyden suoja huomioiden itse päättää mitä tietoja hänestä julkaistaan ja kuka hänen tietojaan voi nähdä.

3. Onko teillä lausuttavaa työnhakuprofiilien tietovarantoa koskevista muutoksista?

Tietosuoja tulee huomioida.

4. Onko teillä muuta lausuttavaa palvelualustaa tai työnhakuprofiileja koskeviin muutoksiin?

Ei lausuttavaa.

1. Onko teillä lausuttavaa koulutusta vailla olevia nuoria koskevista muutoksista? Erityisesti Opetushallitusta ja Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskusta pyydetään muun ohella arvioimaan esitettyjen muutosten kohderyhmien suuruutta, koska työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole ollut käytettävissään tähän tarvittavia tilastotietoja.

Koulutukseen hakuvelvollisuutta täyttävien koulutusten laajentaminen edesauttaa useamman nuoren mahdollisuutta täyttää koulutukseen hakuvelvollisuutta, jolloin nuoren on mahdollista päästä työttömyysturvan piiriin. Työttömyysturvalain muuttamisella tässä asiassa nähdään positiivisia vaikutuksia nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen. Lain muuttaminen todennäköisesti lisää työvoimaviranomaisen neuvontaa ja ohjaamista nuorten työnhakijoiden suhteen. Lisäksi koulutukseen hakuvelvollisuuden täyttävien soveltuvien opintojen/koulutusten selvittely tulee todennäköisesti lisäämään työvoimaviranomaisen työtä. Kriteeristöä soveltuvien koulutusten suhteen tulee tarkastella ja selkeyttää niin työvoimaviranomaisten kuin alle 25-vuotiaiden koulutusta vailla olevien nuorten suhteenkin.

2. Onko teillä lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevista muutoksista?

Työtarjousten velvoittavuutta ja muistutuksista luopumista ei nähdä kannattava. Liiallinen seuraamusten kiristäminen työttömyysturvan suhteen nähdään haitallisena ja voi lisätä syrjäytymisen riskiä ja heikentää erityisesti heikommassa asemassa olevien työnhakijoiden asemaa, joille viranomaisasiointi voi olla jo valmiiksi haastavaa.

3. Onko teillä lausuttavaa muista työttömyysturvamuutoksista?

Ei lausuttavaa

1. Onko teillä lausuttavaa työllisyysvaikutusarvioihin?

Ei lausuttavaa

2. Onko teillä lausuttavaa liittyen työvoimaviranomaisvaikutuksiin?

Harkintavaltaa lisäävät esitykset ovat kannatettavia, työvoimaviranomaisen resurssit on mahdollista kohdentaa paremmin työnhakijan palvelutarpeen mukaan.

3. Onko teillä lausuttavaa muista vaikutusarvioista?

Ei lausuttavaa

Muuta lausuttavaa?

-

Lepistö Tanja
Utsjoen kunta

Lepistö Tanja
Utsjoen kunta - Elinkeinotoimi